Unge funksjonshemmede

Oslo, 30. november 2018

HØRINGSSVAR ANGÅENDE FORESLÅTTE ENDRINGER I LOV OM UNIVERSITETER OG HØYSKOLER OG LOV OM HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING

Unge funksjonshemmede er en interesseorganisasjon for 37 diagnoseorganisasjoner for ungdom. Vi er en kunnskapsleverandør og samarbeidspartner innenfor utdanning, inkluderende arbeidsliv, ungdomshelse og brukermedvirkning.

Unge funksjonshemmede er svært positive til de foreslåtte lovendringene, og mener det er på høy tid å sørge for at lov om universiteter og høyskoler reflekterer gjeldende rett. Vi viser til departementets høringsbrev, og ønsker å avgi følgende merknader.

Studentombud

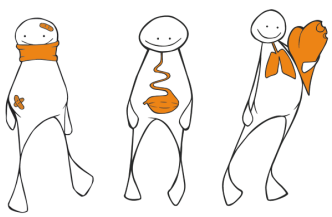
Ordningen med studentombud er allerede etablert i flere europeiske land, og ved enkelte universiteter og høyskoler i Norge. At departementet ønsker å lovfeste ordningen og dermed stadfester et felles rammeverk er svært positivt. Vi støtter samtidig departementets vurdering av ombudets uavhengighet, og at hver utdanningsinstitusjon står fritt til å utarbeide ombudets mandat, da behov og ressurser nødvendigvis vil variere. Unge funksjonshemmede legger her til grunn at representanter for studentmassen inkluderes i prosessen med å utvikle og godkjenne mandatet. Ombudet skal være til for studentene, og da er det viktig at deres perspektiver hensyntas.

Det er positivt at departementet vektlegger at enhver student skal ha reell tilgang til ombudet. Allikevel mener departementet at tilgangen ikke behøver å være fysisk, og at et ombud kan dekke flere utdanningsinstitusjoner. Unge funksjonshemmede forstår det slik at departementet mener at muligheter for elektronisk kommunikasjon vil være tilstrekkelig. Det er vi ikke enige i. Ombudet skal håndtere saker av ulikt omfang og alvorlighetsgrad. I mange tilfeller vil det være helt nødvendig med mulighet for fysiske møter. Det er viktig at ombudet ikke skal dekke et for stort geografisk område, eller ha ansvar for et for stort antall studenter. Da vil ombudets oppgave bli både uoversiktlig og uhåndterlig. Ordningen med studentombud kan være svært viktig for studentene, men forutsetter at de både kjenner til og vet hvordan hver enkelt selv kan benytte seg av ordningen. Det fordrer også en fortrolighet, og en tillitt til at ombudet kan ivareta alt fra enkle problemer i studiehverdagen til alvorlige varslingssaker. Da er nærhet og synlighet i studentmassen avgjørende. Unge funksjonshemmede mener derfor det bør være et maks antall studenter innenfor ombudets ansvar, og at et ombud ikke kan dekke et uhåndterlig stort geografisk område.

Vi er enige i departementets vurdering av at ombudet bør inneha juridisk kompetanse. Pedagogisk kompetanse kan også være en fordel. Vi ønsker også å fremheve viktigheten i at enhver som utnevnes til studentombud har god forståelse av behovene til *hele* studentmassen. I 2017 var hele 298 000 nordmenn studenter.[1] Da sier det seg selv at dette er en mangfoldig gruppe, og at det er viktig at ombudet kan ivareta bredden i deres behov. Mennesker med funksjonsnedsettelser utelates ofte fra mangfoldsbegrepet, selv om de representerer landets største og mest mangfoldige minoritet. Dette perspektivet er det viktig at ombudet innehar for å sikre at alle studenter får et likeverdig bistandstilbud om og når de trenger det.

[1] https://www.ssb.no/utuvh

Unge funksjonshemmede
Mariboesgate 13
0183 Oslo

Tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelser

I juni 2018 avdekket en rapport fra Proba samfunnsanalyse at studenter med funksjonsnedsettelser møter fysiske, pedagogiske, digitale og sosiale barrierer i løpet av studietiden.[2] Dermed har vi fått bekreftet at dagens rettigheter rundt tilrettelegging av studiesituasjon ikke innfris. Dette er alvorlig og påvirker både studentenes muligheter til å gjennomføre et studieløp, samt antallet potensielle studenter med funksjonsnedsettelser som vil kunne vegre seg for å søke opptak til høyere utdanning. Det er tydelig at loven her bør presiseres. Vi er derfor svært positive til at departementet foreslår å ta formuleringene fra likestillings- og diskrimineringsloven inn i loven om universiteter og høyskoler. Dette da likestillings- og diskrimineringsloven er mye tydeligere på studentenes *rett* til tilrettelegging, og utdanningsinstitusjonenes *plikt* til dette. Unge funksjonshemmede er klar over at likestillings- og diskrimineringslovens bestemmelser allerede er gjeldende, men mener allikevel at en presisering i lovverket for utdanningsinstitusjonene er nødvendig for å tilstrekkelig reflektere gjeldende rett.

Vi ønsker allikevel å gjøre departementet oppmerksom på vår fortsatte motstand mot begrepet «uforholdsmessig byrde» som gjør seg gjeldende enten det er snakk om en skole, et universitet eller en arbeidsplass. Vi mener dette er en ullen formulering som i enhver vurdering vil være subjektiv og føre til betydelig forskjellsbehandling. Den nyttes påfallende ofte uten videre kritisk ettergang. Universiteter og høyskoler er offentlige institusjoner som skal være åpne for alle landets borgere. Manglende investering i universell utforming betyr at flere tusen nordmenn ikke har likeverdig tilgang til utdanning. Unge funksjonshemmede vil fortsette å jobbe for at «uforholdsmessig byrde» ikke lenger alltid skal vinne frem over mennesker med funksjonsnedsettelsers grunnleggende menneskerettigheter og Norges internasjonale forpliktelser.

Trakassering og seksuell trakassering

Til slutt vil vi støtte departementets vurderinger rundt lovfesting og tydeliggjøring av institusjonenes ansvar for å forebygge og håndtere tilfeller av trakassering og seksuell trakassering. Dette har som kjent vært gjenstand for mye debatt det siste året, og det er derfor positivt at departementet er raskt på ballen og bidrar til tydelig ansvarslinjer og handlingskjeder.

Med vennlig hilsen,

Camilla Lyngen
Styreleder

Synne Lerhol
Generalsekretær

[2] https://proba.no/rapport/barrierer-i-hoyere-utdanning-for-personer-med-nedsatt-funksjonsevne/

Unge funksjonshemmede
Mariboesgate 13
0183 Oslo

